

Αρ.ΣΕ: 1444-22

11 Φεβρουαρίου 2022

Πρόεδρο
Κοινοβουλευτικής Επιτροπής
Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών

Κοινοβουλευτική Επιτροπή
Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών
Δευτέρα, 14 Φεβρουαρίου 2022 και ώρα 10.00 π.μ.

**Συζήτηση θεμάτων εγγραφέντων με τη διαδικασία του αυτεπαγγέλτου
(Κανονισμός 41Α):**

10.00 π.μ. – Β. Έμφυλη βία: Πρωτόκολλα αντιμετώπισης θυμάτων, αστυνομική διερεύνηση καταγγελιών, κατάρτιση δικαστών στην έμφυλη βία και κάλυψη από ΜΜΕ.
(Αυτεπάγγελτη εξέταση έπειτα από εισήγηση των κ. Ειρήνης Χαραλαμπίδου, Γιώργου Κουκουμά, Ρίτας Θεοδώρου Σούπερμαν, Φωτεινής Τσιρίδου και Αλεξάνδρας Ατταλίδου)
(7.2.2022)
(Αρ. Φακ. 23.04.039.035-2022)

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, η ΣΕΠΚΒΟ σας ενημερώνει τ' ακόλουθα:

Διατμηματικές Διαδικασίες/ Πρωτόκολλα

Στην παρούσα φάση, υπάρχουν οι ακόλουθες Διατμηματικές Διαδικασίες οι οποίες είναι εγκεκριμένες για εφαρμογή από το Υπουργικό Συμβούλιο:

- Οι Διατμηματικές Διαδικασίες (2002) οι οποίες είναι εγκεκριμένες από το Υπουργικό Συμβούλιο (Αρ. Απόφασης 55.646 και ημερ.16.05.2002) βρίσκονται σε πλήρη ισχύ, γιατί καλύπτουν τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειας που δεν υπάρχουν στις άλλες Διαδικασίες, σύμφωνα με το άρθρο 2 – Ερμηνεία – του περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμου του 2000 (119(I)/2000):
"μέλος της οικογένειας" σημαίνει—
(α) άντρα και γυναίκα που—
(i) έχουν συνάψει νόμιμο γάμο ανεξάρτητα αν ο γάμος υφίσταται ή όχι, ή
(ii) συζούν ή συζούσαν ως αντρόγυνο·
(β) γονείς των προσώπων που αναφέρονται στην παράγραφο (α)·
(γ) τέκνα των προσώπων που αναφέρονται στην παράγραφο (α) ανεξάρτητα αν αυτά είναι φυσικά ή υιοθετημένα τέκνα του ενός ή και των δύο εν λόγω προσώπων καθώς και τα εγγόνια των προσώπων που αναφέρονται στην παράγραφο (α)·
(δ) κάθε πρόσωπο το οποίο διαμένει με οποιοδήποτε από τα πιο πάνω πρόσωπα·
- Οι Διατμηματικές Διαδικασίες (2017) οι οποίες είναι εγκεκριμένες από το Υπουργικό Συμβούλιο (Αρ. Απόφασης: 83.680 και ημερ.08.11.2017) βρίσκονται σε πλήρη ισχύ, γιατί καλύπτουν τα παιδιά της ενδοοικογενειακής βίας.

Οι εν λόγω Διαδικασίες λειτουργούν ταυτόχρονα, ξεχωριστά αλλά και συμπληρωματικά. Αυτό έγκειται στην πολυπλοκότητα των υποθέσεων βίας, στις διαφορετικές ανάγκες των θυμάτων, καθώς και στην ανάγκη της πολυεπίπεδης διατμηματικής/ διυπηρεσιακής συνεργασίας που επιβάλλεται να υπάρχει μεταξύ των εμπλεκόμενων κρατικών υπηρεσιών.

Επιπρόσθετα, υπάρχουν Πρωτόκολλα συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών τα οποία δεν είναι εγκεκριμένα από το Υπουργικό Συμβούλιο, αλλά οφείλουν να ικανοποιούν/ εφαρμόζουν τις σχετικές νομοθεσίες, καθώς και τις προαναφερθέντες εγκεκριμένες Διατμηματικές Διαδικασίες:

- Πρωτόκολλο συνεργασίας μεταξύ Αστυνομίας και ΣΠΑΒΟ για θύματα ενδοοικογενειακής βίας,
- Πρωτόκολλο συνεργασίας μεταξύ Αστυνομίας και Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας για θύματα εμπορίας προσώπων.

Σπίτι της Γυναίκας (ΣΤΓ)

Το ΣΤΓ γυναίκας δημιουργήθηκε στα πλαίσια της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, και λειτουργεί στα πλαίσια των ακόλουθων σχετικών νόμων,

- περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμο του 2000 (Ν. 119(I)/2000),
- περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και περί Συναφών Θεμάτων Νόμο του 2021 (Ν. 115(I)/2021),
- περί της Θέσπισης Ελάχιστων Προτύπων σχετικά με τα Δικαιώματα, την Υποστήριξη και την Προστασία Θυμάτων της Εγκληματικότητας Νόμο του 2016 (Ν. 51(I)/2016),
- περί της Προστασίας από Παρενόχληση και Παρενοχλητική Παρακολούθηση Νόμο του 2021 (Ν. 114(I)/2021),

καθώς και άλλων νόμων που σχετίζονται με θέματα ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά των γυναικών.

Η αρμόδια Τεχνική Επιτροπή για τη δημιουργία του "Σπιτιού της Γυναίκας" (ΣΤΓ) εργάστηκε υπό την προεδρία της ΣΕΠΚΒΟ, ως ο διορισμένος Συντονιστής όλων των ενεργειών για την υλοποίηση του ΣΤΓ, σύμφωνα με τις σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις (Αρ. Απόφασης 88.585/ ημερ.27.11.2019, καθώς και

Αρ.Απόφασης 86.671/ ημερ.23.01.2019). Σύμφωνα με υπουργική απόφαση, τα υπουργεία Δικαιοσύνης & Δημόσιας Τάξεως, Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας και Υγείας, αποτελούν την Ad hoc Υπουργική Επιτροπή που εποπτεύει/ εγκρίνει τις εργασίες της αρμόδιας Τεχνικής Επιτροπής. Η διαχείριση του ΣΤΓ ανατέθηκε στο ΣΠΑΒΟ.

Το ΣΤΓ, από την 1^η Δεκεμβρίου 2020, λειτουργεί ως ένα διεπιστημονικό κέντρο, φιλικό προς τα θύματα βίας, όπου επαγγελματίες από διάφορες ειδικότητες και Κρατικούς Λειτουργούς, όπως Κλινικοί Ψυχολόγοι, Κοινωνικοί Λειτουργοί, ειδικά εκπαιδευμένα μέλη της Αστυνομίας, κ.ά., εργάζονται κάτω από την ίδια στέγη/ δομή για σκοπούς παροχής κατάλληλης στήριξης στα θύματα βίας και τις οικογένειές τους, με τρόπο που να προάγει τα δικαιώματα και το συμφέρον των θυμάτων και των μελών των οικογενειών τους. Στο ΣΤΓ έχουν πρόσβαση όλες οι γυναίκες και κορίτσια θύματα βίας με τα εξαρτώμενα παιδιά τους, χωρίς καμία διάκριση, συμπεριλαμβανομένων γυναικών μεταναστριών ή προσφύγων ανεξαρτήτως της μεταναστευτικής ή προσφυγικής τους κατάστασης και ιδιότητας.

Συγκεκριμένα, το ΣΤΓ παρέχει τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- Λήψη μέτρων (που αφορούν το θύμα αλλά και το δράστη) για την άμεση προστασία και ασφάλεια του θύματος.
- Άμεση/ βραχεία ψυχολογική στήριξη και ενδεχόμενη παραπομπή στις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας (ΟΚΥΠΥ)/ ΜΚΟ για μακροπρόθεσμη παρακολούθηση και θεραπεία.
- Κοινωνικο-οικονομική στήριξη (πρόσβαση σε επιδόματα, στέγαση, υπηρεσίες φροντίδας, παραπομπή σε υπηρεσίες επανένταξης στην αγορά εργασίας - π.χ. ΑνΑΔ, Γραφείο Εργασίας).
- Ιατρική εξέταση για σωματική και σεξουαλική κακοποίηση και ενδεχόμενη παραπομπή σε ειδικούς ιατρούς του ΓεΣΥ για μακροχρόνια θεραπεία και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Στην περίπτωση σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκου γίνεται διασύνδεση με το Σπίτι του Παιδιού.
- Λήψη κατάθεσης του θύματος, καθώς και οπτικογραφημένης κατάθεσης από την Αστυνομία σε συνεργασία με τους αρμόδιους τοπικούς Αστυνομικούς Σταθμούς ή το ΤΑΕ.
- Υπηρεσίες παραπομπής ή/και συνοδείας – όποτε αυτό απαιτείται – σε χώρους φιλοξενίας, στην Αστυνομία, στο Δικαστήριο, σε Νοσοκομεία, Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας (ΟΚΥΠΥ), στις ΥΚΕ, στην Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας, σε φορείς στήριξης και προστασίας παιδιών κτλ.
- Νομικές υπηρεσίες (από τη Νομική Υπηρεσία, καθώς και ιδιώτες δικηγόρους).

Οι Διαδικασίες Α Φάσης λειτουργίας του ΣΤΓ ετοιμάστηκαν από την αρμόδια Τεχνική Επιτροπή και η ΣΕΠΚΒΟ που προέδρευε, τις υπέβαλε στην αρμόδια Ad hoc Υπουργική Επιτροπή για έγκριση προς πιλοτική εφαρμογή (Αρ.ΣΕ: 1410-21 και ημερ.11 Μαρτίου 2021). Ωστόσο, από τότε εκκρεμεί η έγκριση τους.

Εποπτεία του ΣΤΓ μέσα από τη Διυπηρεσιακή Ομάδα

Στις Διαδικασίες Α Φάσης λειτουργίας του ΣΤΓ υπάρχουν δύο ομάδες οι οποίες έχουν εγκριθεί από την αρμόδια Τεχνική Επιτροπή, ως ακολούθως:

- Η Πολυθεματική Ομάδα (ΠΟ) λειτουργεί σε επίπεδο υποθέσεων στην οποία συμμετέχουν επαγγελματίες που χειρίζονται τις υπό συζήτηση υποθέσεις.
- Η Διυπηρεσιακή Ομάδα (ΔΟ) εκφράζει την κρατική συν-ευθύνη των υπηρεσιών και λειτουργεί σε επίπεδο εποπτείας των Διαδικασιών του ΣΤΓ, διασφάλισης της κρατικής συστέγασης, καθώς και της διασύνδεσης των εμπλεκόμενων κρατικών υπηρεσιών με το ΣΤΓ.

Ενώ είχε ολοκληρωθεί ο διορισμός των μελών της ΔΟ, και πραγματοποιήθηκε η πρώτη συνάντηση γνωριμίας της ΔΟ, στις 18.02.2021, τα μέλη αποφάσισαν όπως ο Διαχειριστής (ΣΠΑΒΟ) ζητήσει από τη ΣΕΠΚΒΟ, να ετοιμάσει Όρους Εντολής της ΔΟ, με στόχο την αποτελεσματική λειτουργία της. Η

ΣΕΠΚΒΟ, κατόπιν συνεννόησης με την Επίτροπο Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ετοίμασε και υπέβαλε τους Όρους Εντολής της ΔΟ (Αρ.ΣΕ:1407-21 και ημερ.01.03.2021), στην αρμόδια Ad hoc Υπουργική Επιτροπή για προώθηση/ έγκριση τους στο Υπουργικό Συμβούλιο. Στάλθηκε και υπενθυμητική επιστολή (Αρ.ΣΕ:1419-21 και ημερ.12 Μαΐου 2021), τονίζοντας την επιτακτική ανάγκη του θέματος. Το ζήτημα, δυστυχώς, ακόμα εκκρεμεί, αφήνοντας το ΣτΓ εκτεθειμένο. Τονίζεται ότι, οι Διαδικασίες Α Φάσης λειτουργίας του ΣτΓ πρέπει να εγκριθούν από την Ad hoc Υπουργική Επιτροπή για πιλοτική εφαρμογή, ενώ οι Όροι Εντολής της ΔΟ πρέπει να εγκριθούν από το Υπουργικό Συμβούλιο για διασφάλιση της κρατικής ευθύνης των υπηρεσιών.

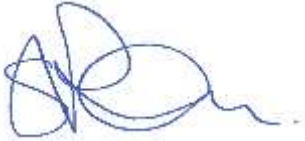
Εξειδικευμένα Κλιμάκια Βίας της Αστυνομίας

Τα εξειδικευμένα Κλιμάκια Βίας της Αστυνομίας χειρίζονται μόνο υποθέσεις στα πλαίσια του περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμου του 2000 (Ν. 119(I)/2000). Συνεπώς, όλες οι υπόλοιπες υποθέσεις που εμπíπτουν στα πλαίσια του νέου νόμου της βίας κατά των γυναικών, καταλήγουν στους Τοπικούς Αστυνομικούς Σταθμούς ή στα ΤΑΕ. Συγκεκριμένα, οι υποθέσεις βιασμού εκτός οικογένειας τυγχάνουν χειρισμού στα ΤΑΕ και όχι στο ΣτΓ, δημιουργώντας έτσι δυο κατηγορίες θυμάτων βίας, και επαναθυματοποιώντας τα θύματα βιασμού τα οποία στερούνται τις υπηρεσίες του ΣτΓ. Η ΣΕΠΚΒΟ απευθύνθηκε επανειλημμένα στο Υπουργείο Δικαιοσύνης & Δημόσιας Τάξεως, και την Αστυνομία για το θέμα, χωρίς οποιαδήποτε ανταπόκριση.

Διαπιστώσεις

Η δημιουργία του ΣτΓ αποτελεί μια σημαντικότερη πολιτική απόφαση της κυβέρνησης. Η ΣΕΠΚΒΟ, στα πλαίσια των νομικών της αρμοδιοτήτων και της εμπειρογνωμοσύνης της, διορίστηκε για να προωθήσει την αποτελεσματική εφαρμογή της εν λόγω πολιτικής απόφασης. Το ΣτΓ σχεδιάστηκε από τη ΣΕΠΚΒΟ, όπως της ζητήθηκε, αλλά ανήκει στις εμπλεκόμενες κρατικές υπηρεσίες. Πραγματικά είναι λυπηρό το γεγονός ότι όλες οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες συμπεριφέρονται και συνάπτουν διάφορα σχετικά πρωτόκολλα, λες και δεν υπάρχει το ΣτΓ! Η λύση υπάρχει και είναι εκεί. Το ΣτΓ, για κάποιο λόγο δεν αξιοποιείται από τις εμπλεκόμενες κρατικές υπηρεσίες. Ένα χρόνο λειτουργίας του ΣτΓ, και δεν λειτουργεί όπως πρέπει και όπως σχεδιάστηκε, με μια ανεξήγητη αντίσταση από τις υπηρεσίες να κινούνται μακριά από το πνεύμα της εγκεκριμένης - από το Υπουργικό Συμβούλιο - πρότασης, και γ'αυτό φέρει ευθύνη η Ad hoc Υπουργική Επιτροπή. Δεν γίνεται μια Δομή να λειτουργεί μακριά από τα ευρωπαϊκά πρότυπα και την επιστημονική πρόταση βάσει της οποίας δημιουργήθηκε. Οι Διαδικασίες Α Φάσης λειτουργίας του ΣτΓ που ετοιμάστηκαν από την αρμόδια Τεχνική Επιτροπή, και υποβλήθηκαν προς έγκριση για εφαρμογή στην αρμόδια Ad hoc Υπουργική Επιτροπή, ακόμα εκκρεμούν. Θεωρούμε ότι είναι χρέος της Ad hoc Υπουργικής Επιτροπής να επιλύσει τα θέματα αντίστασης των εμπλεκόμενων κρατικών υπηρεσιών οι οποίες καλούνται να κατανοήσουν, ν' αγκαλιάσουν και να στηρίξουν τη νέα αυτή υβριδική δομή, η οποία σχεδιάστηκε για διευκόλυνση τους δικού τους έργου, με στόχο πάντα την αποτελεσματική εξυπηρέτηση των θυμάτων βίας.

Υπάρχει ένα ισχυρό νομικό πλαίσιο, υπάρχουν εξειδικευμένες one-stop-shop Δομές (Σπίτι Γυναίκας/ Σπίτι Παιδιού), υπάρχουν διατμηματικές διαδικασίες και πρωτόκολλα, υπάρχουν εργαλεία. Εκείνο όμως που λείπει ώστε όλα αυτά να λειτουργήσουν συντονισμένα και αποτελεσματικά, είναι η παντελής έλλειψη εποπτικού ελέγχου, απ' όλες τις εμπλεκόμενες κρατικές υπηρεσίες. Χρειαζόμαστε δικλίδες εποπτικού ελέγχου για την εφαρμογή όλων των προαναφερθέντων, σε διάφορα επίπεδα, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική προστασία των θυμάτων βίας, και να μπορούν ν' αποδίδονται οι ευθύνες εκεί όπου υπάρχει επαγγελματική αμέλεια/ παρατυπία.

Σουσάνα Παύλου
Πρόεδρος Συμβουλευτικής Επιτροπής
Πρόληψης και Καταπολέμησης της Βίας στην Οικογένεια (ΣΕΠΚΒΟ)